

Kaj bo prinašal „Slov. gospodar“ v letu 1938?

Leto bo itak zanimivo, saj je svet tako razburkan, da boste gotovo že komaj čakali, kakšne novice bomo zvedeli prihodnji teden!

Poleg teh običajnih novic bo pa »Slov. gospodar« imel sledeče zanimivosti prihodnje leto:

Izhajali bosta dve povesti, med temi ena, ki popisuje ponarejevalce denarja, Potočnike in Rupnika. Ker so imenovani živeli v naših krajih, zato bo njihov življenjepis in delo okrog ponarejanja denarja še prav posebno zanimivo. Za razvedrilo bo v vsa-

ki številki nekaj, za naše male bo posebna mala povest, odgovori pravne vsebine bodo v vsaki številki, posebno zanimiva pa bo stran pod naslovom »Kmetijska trgovina«. V uredniški krog je stopil poseben sodelavec samo za to stran in bo redno vsak teden poročal vse zanimivosti, opozorila, cene itd., kar moramo sproti vedeti za kmetijsko trgovino. Verjetno je, da bodo prihodnje leto cene kmetijskim pridelkom nestalne, ker bodo najbrže rasle in prav je, da ste vsi pravočasno obveščeni o tem, da ne boste utrpeli škode!

vsebino in tudi mnogo razvedrila. Vsi prijatelji naše slovenske katoliške prosvete so iskreno vabljeni!

Sv. Lenart pri Veliki Nedelji. Članice Marijine družbe bodo igrale na praznik Brezmadežnega spočetja 8. decembra v šoli po večernicah igro »Roka božja«. Vsi prijazno vabljeni!

Dramlje. Ni še dolgo, ko se je pri nas ustanovilo prosvetno društvo. Mlado je še, pa se je že izkazalo, da se zaveda svoje organizatorične zamisli. V nedeljo 21. novembra je priredilo v dvorani Slomšekovega župnijskega doma, ki je bil letos zgrajen na pobudo in po glavni zaslugi ter požrtvovalnosti č. g. župnika Pirša, akademijo z zelo pestrim sporedom. Želimo mlademu društvu, da bi delalo vedno v smislu Jegličeve oporoke: »Povsod Boga in Devico Marijo!«, ker le v tem smislu mu je zagotovljen obstoj. Bratom šentjurčanom pa, ki so se naše prireditve udeležili v

tako obilnem številu, celo v krojih, se najiskrenejše zahvalujemo s krepkimi: Bog živi!

Slovenci v Zagrebu. Letošnja Miklavževa nedelja je bila zelo živahna in polna veselega razpoloženja. Najprej smo se popoldne prav od srca nasmejali v Jeronimski dvorani, kjer so nam Slovenci zaigrali veselo igro »Čuk se je oženil«; bila je prav zabavna, pa tudi godbe in petja je bilo vmes. Po igri smo odšli v Gajevo ulico 4, II. nadstropje, kjer ima Slomšekovo društvo svoje prostore. Tam smo pričakali Miklavža, ki je tudi prinesel mnogo vedrine. Posebno vesel so bili oni mali in veliki otroci, ki so razen šibe dobili še kaj lepšega in slajšega. — V nizu prosvetnih večerov smo imeli tale predavanja: 14. novembra sodnik Rant Alojzij o splošnem državljanem zakoniku; 21. novembra Gregorič J. o filmu in našem razmerju do njega; 28. novembra dr. Koren Janko o steklini pri živalih in ljudeh. K predavanjem prihaja okrog sto ljudi.

Odprta noč in dan so groba vrata.

Selnica ob Dravi. Dne 26. novembra smo spremili k zadnjemu počitku g. Pipuš Marka, posestnika na Slemenu, kateri je bil v vojnem času edina pomoč in opora svojim sosedom, ko jim je pomagal urejevati osamljena in zapuščena posestva. Bil je dober sosed in oče ubogih otrok, katere je vsestransko podpiral. Na njegovem pogrebu se je za uboge otroke v Selnici ob Dravi nabralo 70 din. Bog plačaj! Naj v miru počiva! Preostalim naše sožalje!

Sv. Lenart pri Veliki Nedelji. V četrtek 11. novembra smo pokopali Simona Erhatič iz Cvetkovec. Umrl je v najlepši moški dobi, star 53 let. — V sredo 24. novembra smo pa položili v grob 85 letno Terezijo Muršič iz Bresnice. Rajna je svoja otroka vzgojila v pravem krščanskem duhu. Bila je že skoraj čisto slepa svoja zadnja leta. — Naj v miru počivata!

Vičanci pri Veliki Nedelji. Neizprosna smrt je stegnila svojo koščeno roko ter ugrabila po hudi 13 mesečni boleznii 24. novembra dobro in skrbno mater, posestnico in vdovo škerlec Jožefa, sprevideno večkrat s sv. zakramenti. Pokojna je bila dobra krščanska žena in mati devetih otrokom, od katerih je najstarejši sin že pokojni. Iz njenih ust se ni nikoli slišala žaljiva beseda opravljanja, kaj šele obrekovanja, ter je bila vseskozi dobra soseda in dobrotnica siromakom. Kako je bila priljubljena, je pričal njen pogreb, katerega so se poleg osmih otrok udeležili vsi sorodniki, sosede in mnogoštevilni farani. V hiši žalosti in ob grobu se je poslovil od pokojne njen nečak g.

Krajnc Jožek. Blagopokojna je bila v 72. letu starosti in dolgoletna naročnica »Slov. gospodarja«. Ohranimo jo v večnem spominu!

Dobrna pri Celju. V petek 26. novembra je umrla Marija Flis. Blagopokojna je doživela lepo starost 83 let v strogo krščanskem življenju. Na njeni zadnji poti jo je spremljala velika množica domačinov. Njena duhovna moč in tolažba je bila molitev in njena najljubša pot je bila pot v cerkev, kamor je redno zahajala vsak dan. Bila je velika častilka Srca Jezusovega in kljub svoji visoki starosti in oslabeledosti je hodila k zgodnji sv. maši in prejemala sv. zakramente. Bog ji je zato izkazal veliko milost in je bila še zadnji dan pred smrtjo sprevidena s tolažili sv. vere in tako odšla v večnost v spremstvu Zveličarjevem. — Draga mamica, počivaj v miru! Žaljujčim domačim naše sožalje!

*

Heerlen, Holandija. Položili smo k večnemu počitku v Herlerheide Franca Časj ob obilni udeležbi. Rajni je bil doma pri Sv. Florjanu pri šoštanju. Dne 8. novembra se je zgodila v tukajšnjem rudniku Oranje Wassov III. nesreča, ki je zahtevala slovensko žrtev Antona Peirič. Rajni je bil star 35 let in je zapustil ženo in dva nedorasla otroka, v domovini pa starše. Doma je bil iz Lepe njive pri Mozirju. Bil je član društva sv. Barbare in naročnik »Slov. gospodarja« in »Rafaela«. O njegovem pogrebu v domovini je poročal zadnji »Slov. gospodar«. Blag mu spomin in lahek počitek v domovini!

Sv. Ožbalt. Občinski odbor društva Rdečega križa Vurmat-Sv. Ožbalt ob Dravi je 1. decembra otvoril kakor lani šolsko kuhinjo. Zastopstvo društva se je udeležilo službe božje na praznik zedinjenja. Nato se je podalo skupno s šolarji v staro šolo. Po pozdravu zastopstva društva Rdečega križa na starše in šolarje je domači g. župnik otrokom položil na srce opomin, naj bodo hvaležni društvu Rdečega križa za dobroto, ki jih bodo prejemale v zim. Društvo je namreč skienilo, kakor že lani takoj po ustanovitvi, da hoče revnim in oddaljenim otrokom dati vsak dan toplo kosilo. Ožbaltanci smo društvu Rdečega križa za to samaritansko delo zelo hvaležni in bomo to hvaležnost njemu tudi dejansko dokazali.

Gornja Radgona. Letošnji praznik zedinjenja je proslavila na zelo svečan način naša severna meja. V našem obmejnem trgu v Gornji Radgoni smo to proslavo posebno povzdignili. Na predvečer praznika je bila po našem trgu bakijača, katere so se udeležile vse tukajšnje prosvetne in kulturne organizacije pod vodstvom občine. Sprevod gasilcev, močnega fantovskega odseka, občinskega odbora, zastopnikov uradov in ostalo občinstvo je napravilo svečan obhod po trgu. Okna na hišah so bila krasno razsvetljena, topiči so se oglašali, vmes so pa švigale rakete v zrak. Po bakljadi se je zbrala množica pred občinsko hišo, kjer je govoril zboru član občinske uprave g. Snof Franc, ki je naglašal važnost in pomen tega narodnega praznika. Po govoru je godba zaigrala državno himno in množica se je razšla. Po zatrjevanju mnogih je bila letošnja proslava zedinjenja v Gornji Radgoni na predvečer praznika povzdignjena na najbolj svečan način. — V Turjanskem vrhu pri Slatini-Radenci je bil v četrtek 25. novembra pri belem dnevu izvršen vlom v viničarijo mureškosoboškega župana g. Hartnerja in v viničarijo upokojenega polkovnika špajca iz Zagreba. Vlomilec je vlomil s sekuro v stanovanje ter odnesel precej obleke, prstanov itd. S ponarejenimi ključi je vlomil s pomočjo svojih tovarišev v shrambo za žganje, odkoder so odnesli 40 litrov žganja, nato pa neopaženo izginili. Tatovom pa so prišli kmalu na sled. Glavnega storilca so tudi že prijeli. Branil se je z velikim nožem, ki so mu ga nato izbili. Ta vlomilec je star znanec sodišč in se piše Pukšič Anton, doma pa je iz okolice Varaždina. Po predaji vlomilca je Pukšič izdal tudi svoja tovariša. Sta to viničarja Golob Alojz iz Kocijana pri Kapeli in Kralj Martin iz Kameršaka pri Ljutomeru. Po zaslujanju na okrajnem sodišču so bili vsi trije predani v zapore okrožnega sodišča v Maribor, kjer bodo dajali odgovor.

Nova Cerkev nad Celjem. Dne 4. decembra je srečal naš g. šolski upravitelj Rudolf Zupanek z mladeniškim korakom in licem — očaka Abrahama. Skozi 30 let — s šestletnim presiedkom ruskega ujetništva — že z nenadkriljivo vneto in vztrajnostjo razvija prelepe darove, ki so mu jih rojenice bogato nasule v zibelko pod Mrzlico v Grižah, pri odgoji in pouku naše mladine, kjer je preobrazil ves mlajši rod po Slomškovih načelih in vzorih. Živa vera mora biti podlaga pravemu življenju, to je njegovo učiteljsko in vzgojno geslo. A ni samo učitelj v šoli, marveč tudi v cerkvi moli in prepeva z otroci na glas, da ga z veseljem poslušajo in z občudovanjem posnema vsa cerkev. V družbi je poln šal in nedolžnega veselja. Živi in čustvuje popolnoma z ljudstvom, ki ga radi tega srčno ljubi in globoko spoštuje. Svoje delovanje razteza tudi na gospodarsko polje,

Neutrudljivo uči svoje učence sadjarstva, vrtnarstva, čebelarstva in drugih koristnih kmetijskih panog. Neprecenljive so njegove zasluge tudi za novo pošto, za že začeto regulacijo Hudinje, kakor je tudi glavna tvorna sila za nov vodovod, ki se zamišlja v Novi Cerklvi. — Bog mu daj še mnogo let krepkega zdravja in delovanja v našem kraju, da bo mogel uresničiti tudi srčno željo Novocerkevčanov po elektrifikaciji našega prelepega kraja! — Novi občinski odbor v Novi Cerklvi, v katerem je že več Zupanekovih učencev, je izpolnil zadnjo nedeljo, ko je imenoval g. šolskega upravitelja kot najzaslužnejšega kulturnega delavca svoje občine častnim občanom, le splošno srčno željo vseh dobrih občanov. Ob slovesnem odlikovanju, ki je bilo slavljenec izročeno v nedeljo 5. decembra, želimo vsi, naj ga Bog še dolgo ohrani v sredi srečne družine in občine! Zato kličemo: živel gospod slavljenec! Bog živi pa tudi občinske odbornike, ki tako vestno in v splošno zadovoljnost vršijo svoje naloge in dolžnosti!

Dobrna. Od 28. novembra do 5. decembra so vodili preč. gg. oo. frančiškani p. Gracijan dr. Heric, p. Benvenut Vinkler in p. Odilo Hajnšek sv. misijon v dobrnski župniji ob velikanski udeležbi domačinov in okoličanov. S hvalevredno vnemo so hodili k pridigam, pobožnim vajam in sv. zakramentom stari in mladi od kmetov in iz zdravilišča samega, tako da je res bela vrana v vsej župniji, kdo se tudi tokrat ni približal spovednici in obhajalni mizi. V spomin prelepega misijona so postavili vrli Dobrnčani na hribu pri Mastnjakovi vili prekrasen evharistični križ, ki je bil 5. decembra slovesno blagoslovljen. Že med sv. misijonom je žarel vsako noč v čudoviti električni razsvetljavi kakor nebesno znamenje in je pričal daleč naokoli o skalnati verski zvestobi in veliki gorečnosti Dobrnčanov. Ta evharistični križ, ki mu najbrž po lepoti ni najti para v Jugoslaviji, bo ponos in spomin poznejšim rodovom o verski neomajnosti in požrtvovalnosti Dobrnčanov, ki jih nečimerni svet, ki ga opazujejo vsako leto v toplicah, še ni okužil in omehkužil.

Vojnik. Občinska cesta, ki veže občino škofja vas, Dramlje in deloma tudi Sv. Jurij ob juž. žel., je že več let v skrajno slabem stanju. Ker pa zainteresirani sami ne zmorejo popravila, se je že večkrat prosilo za pomoč prejšnji režim, a imeli so za nas vedno gluha ušesa. Sedaj sta to stvar vzela v roke energična moza, ki imata sočutje z ubogim kmetiskim ljudstvom, katero ječi v spopah blata. To sta gg. Stanko Goligranc, ki se je mnogo trudil, da se želja ljudstva izpolni, in celjski župan Mihelčič, ki nam je izposloval znatno podporo pri okrajnem cestnem odboru. Sedaj se je že pričelo z delom, kopljejo jarke in širijo ceste. Kmalu bodo začeli tlakovati. Ob času volitev, bodisi občinskih ali državnih, bomo pa tudi mi vedeli, kateri možje zaslužijo naše glasove!

Še enkrat zaščita kmetov

Kaj je z obveznicami?

Uredba o likvidaciji kmetijskih dolgov je napravila marsikatero zmedo. Težave imajo kmetje, težave zadrage. Nastalo pa je tudi mnogo povpraševanj, kaj je z boni, kaj je z obveznicami, ki jih dobe denarni zavodi od Privilegirane agrarne banke, odnosno države za izročene kmetiške dolge. V naslednjem hočemo pojasniti ponovno ta vprašanja in zlasti razložiti, kaj je z državnimi obveznicami.

Kar izroče denarne ustanove kmetijskih dolgov Privilegirani agrarni banki, dobe za to približno polovico povrnjenega od Privilegirane agrarne banke in sicer v 14 letih. Vsako leto dobe eno štirinajstino

Pri ljudeh visoke starosti, ki trpe na nerednem iztrebljanju, nudi često naravna

FRANZ - JOSEFOVA

grenčica, užita redno 3—4 žlice dnevno skozi 8 dni, zaželjeno izčiščenje in s tem trajno plajsanje. Zahtevajte povsod

FRANZ - JOSEFOVO

vodo!

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

s 3% obrestmi. Kaj pa je z drugo polovico? Od druge polovice plača polovico država, polovico pa mora trpeti denarna ustanova sama. Če pa bi kaka denarna ustanova ne imela toliko rezervnega sklada, da bi to mogla sama utrpeti, pa doda še toliko država, da tista denarna ustanova ni prisiljena izkazati zgube. Plačala pa bo to država denarnim zavodom v državnih vrednostnih papirjih, imenovanih državne obveznice ali obligacije. Če je kaka zadruga na pr. izročila Privilegirani agrarni banki 800.000 din kmetijskih dolgov, potem bo imela pri Privilegirani agrarni banki v dobro vpisanega 400.000 din, država pa ji mora dati obveznic 200.000 din, 200.000 din pa mora utrpeti zadruga sama. Če jih nima, potem doda država še nekaj.

Kaj je torej z državnimi obveznicami?

Državne obveznice, ki jih dobe denarni zavodi za kmetijske dolge, so dolg države proti denarnim ustanovam. Ta dolg mora biti plačan v 20 letih. Plačala bo država vsako leto eno dvajsetino. Za obresti tega dolga pa bo plačevala vsako leto 3%. Vsakega prvega marca bo država plačala 3 din od 100 din dolga. Od priloge, ki je pri obveznici, odreže zadruga poseben odrezek, imenovan kupon, in ga odda Privilegirani agrarni banki, ta pa zanj izplača 3 din, če je obveznica za 100 din. Če je obveznica 10.000 din, je tudi odrezek za 300 din.

Te obveznice morejo od tistih zavodov, ki so pod zaščito, zahtevati vlagatelj tudi kot plačilo za svoje vloge. O tem je izšla posebna kratka uredba, ki pravi, da morejo to vlagatelj zahtevati do konca februarja 1938. Kar bo do takrat recimo zadruga dobila od države takih obveznic, jih po 28. februarju razdeli priglašnim vlagateljem kot delno izplačilo njihove vloge. Razdelilo se bo po sorazmerju vloženega denarja. Tisti, ki imajo večje vloge, dobe več, oni, ki imajo manjše, manj.

Kaj naj počne vlagatelj z obveznico?

Ali ima obveznica za vlagatelja kaj pomena? Odgovoriti moramo, da pomenijo te obveznice za vlagatelja malo. Dobile jih bodo do konca februarja zadrage še malo, ker ne bodo še izdelani obračuni pri PAB. Dobili jih torej tudi vlagatelj ne bodo mnogo. In če jih dobe, kaj naj počne z njimi?

Dolgov pri Privilegirani agrarni banki kmet s temi obveznicami ne more plačati. Nekateri so to mislili, pa so čisto v zmoti. Zamenjavali so te obveznice države z boni, ki jih bo morda izdala Privilegirana agrarna banka denarnim zavodom, če jih bodo ti zahtevali. Ti boni, če bodo izšli, bodo predstavljali del tistega dobroimetja, ki ga imajo sedaj zadrage pri Privilegirani agrarni banki. Državnih obveznic tedaj ne smemo zamenjavati s temi

boni. To sta dve različni stvari. Le z boni bo mogoče plačati dolg pri PAB, ne pa z obveznicami. Povdarimo še enkrat, da teh bonov še ni, ker tudi končnih obračunov pri PAB še ni.

Davkov se s temi obveznicami tudi ne bo dalo plačati. Pri nas ni nobenih takih davčnih zaostankov, da bi prišle obveznice v poštev.

Kaj tedaj? Ostane samo dvoje: Ali obveznico držati doma in vsako leto 1. marca odrezati tako imenovani kupon in ga nesti v Privilegirano agrarno banko ter zanj dobiti 3% obresti, ali pa obveznico prodati. Kdo bo kupil take obveznice? Kupili jih bodo borzni špekulantje. Vrednost bo kakih 40 do 45%. Kdor bo prodal, bo prodal tedaj z veliko izgubo. Povdarjamo, da so se prodajale knjižice denarnih zavodov zadnji čas po 60 do 65%, te obveznice pa bodo veliko nižje. Iz povedanega si vsakdo lahko izračuna ali se mu izplača dvigniti obveznico pri denarnem zavodu ali ne. Kdor bo dvigal te obveznice, bo sam sebi škodoval.

Naj ob tej priliki omenimo, kako so pred leti špekulantje pokupili tako imenovane državne obveznice vojne škode. Glasile so se te obveznice vojne škode na 1.000 din. Ker je kmet potreboval denar in ne papirja, so špekulantje pokupili od kmetov obveznice po 150 din, potem pa so čakali ugodnega trenutka, ko se je uredilo izplačevanje teh obveznic in zasluzili ogromne milijone. Kmet je prodal te obveznice, da je prišel sploh do denarja, po okroglo 150 din, danes pa se prodajajo po 420 din. Na račun kmeta, ki je prehitro prodal, so profitirali špekulantje.

Kaj pa naj počno s temi obveznicami denarne ustanove? Zastavile jih bodo Poštni hranilnici in prišle do gotovine. Tako se bo znatno zboljšal denarni trg in pomanjkanje gotovine v denarnih zavodih ne bo več tako občutno.

Napisali smo gornje, da ne bi ljudje zgubili, ko slišijo o državnih obveznicah, ki pridejo v posojilnice, prave razsodnosti in da ne bi nastala za naše kmete spet nova škoda.

Zboljšanje pride gotovo.

Naj na tem mestu zelo povdarimo, da se stanje naših denarnih zavodov zelo zboljšuje. Gotova stvar je, da se bo po naših zadrugah spet začel obtok denarja. Začelo se bo že v par mescih. Tisti, ki bodo res potrebni, bodo mogli kmalu dvigniti, kar potrebujejo. Potem pa se bo postopoma odpiralo, da bo vsaj v enem letu vsak dvig popolnoma svoboden. Velik del bo izplačljiv torej kmalu, drugo pa postopoma. Pisali bomo o tej stvari še več in dali potrebna pojasnila.

Dolgo je bilo treba, da smo mogli reči z gotovostjo, da se začne spet resno zboljšanje naših podeželskih posojilnic. Sedaj to moremo z veseljem napovedati. Bilo je mnogo trpljenja in treba je bilo mnogo potrpljenja. Najbolje je bilo za tistega, ki je ostal miren, in ki je zaupal. Tisti, ki so brez velike potrebe prodajali hranilne knjižice, se bodo sedaj bridko kesali. Drugače je seveda bilo, če je kdo knjižico res moral prodati v skrajni potrebi.

Kdor bi tedaj silil za obveznicami, o katerih smo zgoraj pisali, bi mogel biti